

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

CCXXXI. Differentia 16. Maleficis, vel divinatoribus alia pœna Iure
Canonico, alia jure civili constituta est,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

institui posse, de illis verum est, quæ libertate, & privilegio carent. Curandum verò omnibus, qui id juris prætendunt, ut itinera, & portus instaurant, pericula avertant, vias infessoribus liberent, plus justo non exigant, quia ex tacito seu implicito contractu Do, ut faciam, obligantur. Barb. in c. Renovamus.

Card. Tuscus litt. G. Concl. 1. n. 7. Tholof. l. 3. c. 9. Mol. D. 666. Less. l. 2. c. 33. D. 6. Laym. l. 3. Tr. 3. Parr. 1. c. 3. n. 6. qui cum Cajet. & aliis pluribus docet, existente publico dubio de injustitia tributis, subditos, si absque mendacio possint, licitum esse subterfugere.

CCXXXI.

DIFFERENTIA 16.

Maleficis, vel divinatoribus alia pœna iure Canonico, alia iure civili constituta est, c. Qui divinationes 26. q. 5. l. Nemo, l. Nullus, C. de malef. & mathem. Ioann. Bapt. à S. Blasio 114.

I. Malefici nomen aliàs generale (nam, quicumque peccat, male facit) restringitur hic ad eos, qui pacto implicito, vel explicito cum dæmone inito illius operâ, & arte, damnum aliis inferunt: qui ex eo maleficiati, & maleficio affecti dicuntur: de qua re in utroque jure non pauca reperimus constituta. Tholof. l. 34. c. 1. n. 2. Delrio disquisit. Magicar. l. 3. q. 1. Remigius, Sprengerus, & alii. Divinatio, quasi divinitatis imitatio similiter malorum spirituum auxilio perficitur. Nam, quæ nobis occulta, ipsi nōrunt, præterita, præsentia, futura: & animorum latentes motus, affectionesque c. Sciendum 27. q. 3. Divinatores ergo vocamus, qui dæmonum ministerio abscondita, ignota, & ventura indagant, & enunciant. Delriol. 4. disquisit. Magic. c. 2. q. 1. Mortiferum peccatum esse solâ invincibili (si qua datur) ignorantia excusabile extra controversiam est.

II. Quod pœnam attinet, Concilii Anconiani in c. citato statutum est, ut, qui divinationes experunt, & morem gentiliū sequuntur, vel in domos suas hujusmodi homines inducunt exquirendi aliquid arte Magicâ, aut expiandi causa, subregula quinquennii jaceant, secundum gradus pœnitentiæ definitos, &c. Abb. in c. 2. de sortil. vix certam dari regulam dicit, sed iudici confiderandam esse delicti qualitatē, & quantitatem indeque determinare pœnam aliquando gravem aliquando levem. Cujus opinionem sequitur Grillandus in Tract. de Sortil. quest. 11. v. Clerici verò. Concilium Lateranense quoque sub Leone X celebratum sessione 9. disponit, ut clerici in sortilegiis deprehensi culpabiles in dæmonum invocatione, incantationibus ac divinationibus superiorum iudicio infamiâ notentur.

III. Secundum leges (ait Gloss. in cit. l. 2. c. 2.)

c.) ejusmodi homines concremantur, & ille in cuius domo hæc fiunt, post publicationem bonorum in exilium mittitur, l. Nullus, c. de malef. ubi Imperator Constantinus: Nullus Aruspex, nullus Sacerdos, nullus illorum, qui solent huic ritui ministrare, ad limen alterius accedat, nec ob alteram causam, sed hujusmodi hominum amicitia, quamvis vetus, repellatur, concremando illo aruspice, qui ad domum alienam accesserit, & illo in insulam deportando post ademptionem bonorum, qui eum advocaverit, suasionibus,

vel præmiis. Legis *Nemo tenor est*: Si leat omnibus perpetuò divinandi curiositas. Etenim supplicio capitis ferietur gladio ultore prostratus, quicumque iustis nostris obsequium denegaverint. Denique *in l. Eorum, eod.* Magorum scientia puniendi, & severissimis legibus vindicanda dicitur, quæ saluti hominum molitur exitium. Hoc autem tempore virgis cædi solent, ad triremes, vel in exilium mitti. Interdum pecuniaria, aliavé arbitraria penâ castigantur. *Favusac. in Praxi crim. q. 20. Torrell. l. 3. Demonol. c. 14. n. 10.*

CCXXXII.

DIFFERENTIA 17.

Iure civili fors pluribus modis permittitur: l. Cum prætor, l. Sed cum ambo, ff. de judic. *iure Canonico autem in omni casu prohibita est*, c. ult. de Sortileg. Decianus l. 2. c. 19.

I. Sortiti est sortitò capere aliquid, vel obtinere. Sortes ipsæ sortis instrumenta vocantur, earumque usus apud veteres frequens. Nam & magistratus, & iudices sorte eligebantur: Consules pro-consules, prætores, provincias sortiebantur: causæ audiendæ per sortes ordinabantur. Ordo autem ex sorte dierum accipiebatur, hodie quoque incidentes controversiæ per sortem dirimi, ipsasque hæreditates tribui videmus. *Theos. l. 34. c. 5. n. 4.* Sunt etiam, qui litem in difficultate probationum sorte dirimendam existimant, apud *Andr. Gail. l. de pignor. observ. 22. n. 7.* Ac proinde certum est, pluribus modis à iure civili sortes per-

mitti, quamvis ad id probandum male allegetur l. Cum prætor.

II Quod verò in omni casu prohibeantur iure Canonico sortes, *Deciano* per errorem excidit, quia, quid de usu sortium Theologi sentiant, minime indagavit. Est autem sortitio triplex, divisoria, consultoria, & divinatoria. Similiter intentio, ut, quod querimus, à cælo, astris, à fortuna, vel aliquo spiritu intelligamus. A cælo, & spiritu petere, vanum, & superstitiosum est. A fortuna, per se non prohibitum, modò mentis error absit, & debito modo instituat. Atque ita divisoriarum sortes, quarum usus in negotiis dubiis, puta officiorum distribu-